

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

VEREENIGING TOT BEOEFENING
VAN OVERIJSSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

OVERIJSSSELSCH E
STAD-, DIJK- EN MARKEREGTEN.

TWEEDE DEEL. ZEVENDE STUK.

DIJKREGT VAN IJSSELHAM.

ZWOLLE,
DE ERVEN J. J. TIL
1883.

WERKEN, UITGEGEVEN DOOR DE
VEREENIGING TOT BEOEFENING VAN OVERLIJSSELSCH
REGT EN GESCHIEDENIS.

- Verslagen van de Handelingen der vergaderingen van de Vereenigingen, 1^e—50^e stuk. (Niet in den handel).
- Catalogus der Bibliotheek van de Vereeniging. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink, f 0.60. Met 3 supplementen, 1e bij denzelfden f 0.20, 2e f 0.10, 3e f 0.05. Zwolle, De Erven J. J. Tijl.
- Register van Overijsselsche Oorkonden, No. 1—369. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink 1873. No. 370—890. Zwolle, De Erven J. J. Tijl 1875.
- Verslagen en mededeelingen, 1^e—12^e stuk. 1^e st., 1860, f 1.25 — 2^e st., 1862, f 1.25 — 3^e st., 1865, f 0.75 — 4^e st., 1867, f 1.00 — 5^e st., 1870, f 1.25 — 6^e st., 1871, f 1.50 — 7^e st., 1872, f 0.75, 1^e—7^e st. Deventer, J. de Lange — 8^e st., 1873, Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink — 9^e st., 1874, f 1.80 — 10^e st., 1876, f 0.70 — 11^e st., 1878, f 1.50 — 12^e st., 1881, f 1.00. 9^e—12^e st. Zwolle, De Erven J. J. Tijl.
- Verhandeling over het Graafschap Goor en beschrijving van de Heerlijkheid Almelo en Vriezenveen. Twee onuitgeg. hoofdstukken van den Tegenw. Staat van Overijssel; door wijlen Mr. G. Dumbar. Deventer, J. de Lange 1858, f 0.50.
- Kronijk van Gerardus Coccius. Deventer, J. de Lange 1860. f 0.70.
- Charters en Bescheiden over de betrekking der drie Overijss. steden, bijzonder van Kampen, op het noorden van Europa, 1251—1398. Deventer, J. de Lange 1861, f 1.15.
- Uittreksels uit het dagboek van Arent toe Boecop volgens een HS. van de 17^e eeuw. Deventer, J. de Lange 1862, f 2.40.

(Zie verder de beide laatste pag. van den omslag.)

VEREENIGING TOT BEOEFENING
VAN OVERIJSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

OVERIJSSELSCH
STAD-, DIJK- EN MARKEREGTEN.

TWEEDE DEEL. ZEVENDE STUK.

DIJKREGT VAN IJSSELHAM.

ZWOLLE,
DE ERVEN J. J. TIJL.
1883.

BESCHRIJVING VAN HET HANDSCHRIFT.

Slechts uit één handschrift is dit dijkregt bekend. Het berust in het archief van den Gelderschen Toorn en werd daaruit tijdelijk afgestaan voor de Geschiedkundig-Overijsselsche tentoonstelling (Catal. N°. 971).

Het is een slecht afschrift, vervaardigd door iemand, die den zin niet begreep en later wel op veel punten, maar lang niet overal door eene andere hand verbeterd. Aan het slot leest men: »Procollatt... concordantie copia mede accorderende bevonden, ende van woort tot woort alleens inhoudende, in kennisse van mij ondergess. was geteekent Henricus Cornelius

LAELIUS HOLTHUSIUS.

Was geschreven op papier in 4°.”

DIJCKBOECK JNHOLDENDE DE DIJCKRECHTEN DES CARSPELS JSSELHAM.

Also een tijtlanck herr groote disordre in den Carspel van Jsselhamme bij het schouven der dijken, kijesen der geswoorens, schuttinge der beesten ende nemen van onbehoirlicke breuken, de is geweest streckende tot beswaernisse der jngesetenen aldaer, omme dan sulckes te remedieren sijn de gemeene soo wel binnen als buiten gesetenen erfgenamen bij een ander gecomen en hebben ten overstaen des Heeren droste van Vollenhoe als oversten dijkgreve het selve gereformiert wese dan oock al noch reformeren ende naevolgende Articulen confirmeren mits desen, ordonnerende oversulx allen ende jeder jngeseten ende die sulcx eenichsints aengaen mach, het selve vast ende onverbrooken bij poene daertoe staende te houden. Annihilerende alle voerijge onbeteeckende concepten, ofte omte (sic) van dijkboecken, daermen sich voor deesen mede behelpen. In oirconde der waerheijdt, hebben drost ende gemeene Erfgenaemen desen onderteeckent, soo gescheen Vollenhoe den 2^{en} Majj 1624. (Niet geteekend.)

TITULUS 1.

VAN DE KIESINGE DER GESWOORENS.

Art. 1. Jnden eersten sal een jegelijck kluft altijd een geswooren hebben ende holden, dewelcke men ordinnieren ende maecken sal in manieren hier nabeschr. van een jegelijck besondere weere landes bewoont ofte onbewoont van 't Zuijt ende aen aff te reekenen noor(d)werths voor voets aen soo veer die Cluft streckt.

Art. 2. Wel te verstaen vande landen daer gheen huijsen op en staen, ofte die niet bewoont worden, sal geswoeren wesen die gheene die de hofsteede gebruijcket, indien hij in den gerichte van IJsselhamme ofte Pacelo ofte Oldemerckt woonachtich is.

Art. 3. Maer woont hij buijtens kerspels van Jsselhamme, ende oock niet in den gerichte van Pacelo ofte Oldemerckt, sal voor dieselve ofte met believen van den Dijkgreve ofte desselven gesubstitueerde ende olde geswoorene tot geswooren gecoooren worden een bequaem persoon in den gerichte van Jsselham ofte Pacelo ofte an den Oldenmerckt wonachtich, ende in den gerichte van Jsselhamme geervet, ofte ten minsten aldaer pachter, nae den besten oirbaer des landes ende dat men daer mede bewaert sij, in alle gebreecke, die daer voorvallen moegen.

Art. 4. Ende sal op sint Petri dagh ad Cathedram, sijnde den 22^{en} Febr. de dijkgreve van Jsselham kercenspraecke laeten geschien hier te Jsselhamme, ende oock te Pacelo ende aen die Oldemerckt, dat hij des sondaeghs daer nae bij raede ende consente der olden geswoorenen ende nae die ordonnantie des landes voorss. nieuwe geswoorenen setten ende maecken wil, dat een jegelijck toe Jsselhamme toe kercken koome die daer bij weesen wil.

Art. 5. Dan sal de dijckgreve ofte dessen gesubstieueerde, op den sondagh voorss. met den olden geswoorens, nieuwe geswoorens setten ende maecken, nae die ordonnantie des landes voorss, alsoo dat die geene, die naest gelandet is noortwert aen bij de olde geswoorens, geswooren sal weesen, het anstande jaer geduijrende, ende die geene die met hem jngelandet sijn, sullen de teeringe helpen dragen elck nae groote sijnes landes.

Art. 6. De nieuwe geswoorens, sullen op den selven sondagh, wan sij gemaect sijn, datelijcken van den dijckgreven beedicht worden.

Art. 7. Ende ten selven voorss. dage, als die geswoorens werden geedicht, sal mede gelooven ende geediget worden een onpartijdich dijckschrijver, die alles opschrijven sal wes hem de E. geswoorens ordineeren.

Art. 8. De kiesinge der geswoorens, sal altijd geschieden sonder onkosten, van den lande ofte teeringe.

Art. 9. Ende off jemandt weijgeringe deede ende gheen geswooren wolde weesen, die als voorss. daer toe gedeputeert waere, die sal brecken den dijckgreven een olde schilt, daermede hij vrij wesen sal, voor die reijse van 't geswoorensampt, maer niet van de onkosten ofte teringe, die hij al evenwel betalen, ende eenen anderen ten volste komen sal nae groote sijnes landes, want als dan mach de dijckgreve, van de selve, die gheene die daer naest in gelandet is, ofte die tot oirbaer des landes daer best bequaem toe is als 't betaemt, tot een geswooren deputeren ende setten bij rade ende consent der olde geswoorens, jndien sij toe kercke ofte daer bij komen, ende waert sake, dat sij niet en quamen, soo mach de dijckgreve dat doen buijten toedoen der older geswoorens te weten van elcken cluft, daer de geswoorens van te hujs blijft.

Art. 10. Ende off niemant van den gheenen in dat

landt hoorende geswooren wolde weesen, soo breeckt elck die daer alsoo toe geeisschet wort, als voors. is, den dijkgreve eenen olden schilt.

Art. 11. Ende in den sulcken cas van deselven weerlandes, alle de eijgenaeren ofte bruckeren, elck bijsonder weijgerden geswooren te weesen, soo mach nochtans de dijkgreve, dan setten ende maken een geswooren, die tot Jsselham ofte Pacelo ofte Oldemerckt woonachtich is, die het hem believet, bij raede ende consente der older geswoorenen als voors. is, nae oirbaer des landes.

Art. 12. Sulcker maten, dat van desen voors. geswooren sittinge geen landt door 't gantsche Carspel van Jsselham vrij sal weesen.

Art. 13. IJder geswooren me (we?) in maten voors. gemaket ende gecooren sijnde, sal voor sijn arbeijdt ende moeijte hebben, den gerechten derde partt van allen broecken, die hij geduijrende den tijdt sijner geswooren ampte alleenich mach becomen, voor hen alleen ofte met sijn medegeswooren te samen, die daerom medegegaen, ofte gearbeijdt hebben, tot verlichtinge van sulcke moeijte ende oncosten der versteeringe (sic), sullende den ander derden deel van sulcken broecken geapliceert worden ten profijte van de landerien, te weten van de hofsteden des carspels van Jsselhamme, ende den restierenden derdepart sal sijn tot profijt van den dijkgreven, exempt eenige broecken, die men hierna in desen dijkboeck specialijk sal declarieren ende hiervan eximieren.

TITULUS 2.

VAN DE SCOUWINGE, ENDE DER GESWOOREN AMPT ENDE SCHULDIGE Plicht.

Art. 1. Die geswoorens nu in manieren voorsch. gecoren ende gemaakt sijnde mogen tusschen sunt Petri

ende Meij nae oirbaer des landes gebieden, te beteren ende goed te maken alle sonderlinge gebreecken in de sijlen ende sijlsloten, door de hooge wech, kerck vonderen met haere toebehooren, die suiwtwenden die affgeslagen sinnen, ofte daer kuijlen ende gooten ingelopen sijn.

Art. 2. Ende daer sullen wesen drie schouwen in elcken jaer.

Art. 3. Eerste schouwe, waervan de eerste schouwe sal sijn, alle jaeren op den vijfden dagh des maendts Meij olden stijl, ende dan salmen schouwen alle weteringen bij den hooge wech, de sijle door den hoogen sijl-sloot, ende generaelijck alle anderen die dwars-grafte, an beijde sijden soo lanck die in Jsselham streckende is ende langes grafte, de sijl-slooten alsoo verre die van Jsselham sulx maken, ende sal weesen te vollen wercke, als bij de boete van vier str. ijder gebreck.

Art. 4. Ende op den selven dagh salmen schouwen die de suiwtwende, met hooge suiwtwende van Wijchger Sijmons, tot opwaerts hen an Jacob Borcken cadijck, daer dat volhecke plach te staen ofte hangen bij der boete voor jeder gebreck seven str.

Art. 5. Soo dat alle jaeren op den 5 Meijdagh olden stijl, ten vollen wercken sullen sijn alle water wendingen, den sijlen door de hoogen wech ende sijl-slooten, hoedanige die ook moogen sijn ende dergelijke ende de dijcken ten halven wercke.

Art. 6. Oock salmen doen schouwen ten vollen wercke die kerckvonderen tusschen Johan Boncke ende die kercke ende het pat in 't geheel tot en de dijck ende de vonderen sullen wesen vast gemaect aen de sijden ende eijnden op jocken ende stellen bij voetes hant breet op 't smalste ende daer stevige stijpen bij ende stercke ricken, opdat het gantsche kerspel, soo jonge ende olde lude, ende oock

alle passanten, bij dage ende bij nachte sonder eenige pericul daer over mogen gaen, die also sullen onderhouden worden tot allen tijden, ende gemaect worden als die geswoorens den eijgenaers daer van de weeten doen.

Art. 7. Van gelijcken salmen aldaen moegen schouwen die vonders in den Hagen-broeck, sullende wesen halve voet breed tot an den dijck toe versocht met stijpen ricken ende requisiten, in de lest voorgaenden articul verhaelt.

Art. 8. Item off die geswooren ieet voorviel dat sij haer niet genoetsaem te berichten mochten bevindende ende verstaen ende haer daer inne toe de termijnen beswaert vinden, sal de dijckgreve gehouden sijn, de dijckrechten daer van sijnde, haer voor te leesen ende nae sijnder bester weetenschap onderricht(en) ten einde bij de geswoorens daer in gedaen mach worden nae behoiren.

Art. 9. Sullen oock de geswoorens niemandt tegen ordonnantie van de dijck rechten partijdelijck mogen bekeuren ende soo sulx geschiet, te sijn metter daet mocht worden bevonden, sullen soodanige geswoorens elcks besonder die sulx gedaen hebben, den Eed: heeren Drost en als dijck-greven vervallen sijn in de boete van drie oude schilden, mitsgaders dat de gekeurde partij de schaede dubbelt bij de geswoorens vergoedet sal worden.

Art. 10. Oock sullen den 5^e Meijdag affgebroocken weesen alle eeksters ende craeijenesten bij de poene van vier str. jeder nest.

Art. 11. Item 14 dagen nae den eersten Meij olden stijls, sullen de geswoorens gebieden met kerckenspraecke ofte anplackinge dat alle weege de laecke hooge wech, meente, coe pat, een ma(e)nt nae Meij ter vollen wercke sullen sijn ende elcke geswooren in sijn klufft besonder, ofte twee in haer clufft te samen, sal ofte sullen gaen

besien, ofte dan sulckes alles afgemaect, ende soo der ijct niet goedt mochte worden bevonden sullen alsdan sij als voorss. de weete doen aen de gheenen die sulckes te maecken toecoomt, dat sulckes binnen den tijdt van drie dagen, nae gedaene weeten gemaect sal sijn, soo sulx niet en geschiet sullen sij geswoorens an den dijckgreven gaen en 't selve laten besteden nae ordre van dijckrecht.

Art. 12. Anderde schouwe. De anderde schouwe sal sijn op sunte Odulph auont, ende dan salmen schouwen alle dijcken die onder de schouwe sijn, alle beunen bij der suijtwende gelegen, bujitten luttcken sijn ende binnen an den seediick tot in den gerichte van Blanckenham, also veer als die van Jsselham dat maecken ende deselve toebehooren ten volle wercke.

Art. 13. Desgelijx salmen dan schouwen dat binnen bij den Cadijck ende sal weesen ten vollen wercken bij de boete als vooren, elcke boete 7 str.

Art. 14. Ende elck stucke salmen houden alsoo verre ofte lanck, als een man an malcanderen ende contingentelijck liggen heeft, het sij van vier ofte vijf weeren, ofte een daghmaet landes ofte min, gelijcke veele rechtens jndien daer niemandt tuschen en licht.

Art. 15. Ende soo wie sijn egge van den wall bij het vonder affgeslagen is, die sal andijcken bet dat de sloot niet wijder en sij tusschen den jocken ofte stellen dan ses voeten, boete hier van sal sijn vier str. als vooren verhaelt wel te verstaene nochtans, dat men een vonder met sijn toebehoren, t'samen voor een broecke holden sal, oftet jemandts gebreecke.

Art. 16. Ende oft jemandt wat broecke jects (sie) van 't geene voorss. besonder, het sij stijpe, stellen etc. sal de broecke even groot sijn.

Art. 17. Ende ofte ijmandt van deesen voorss. von-

deren, ricken ofte stijpen affhame ende niet binnen een etmael seer goed weder brochte, die vervalt in deselve voors. boete dubbelt.

Art. 18. Oock salmen doen schouwen alle ecksters ende kraeijenesten in Jsselham bij de boete van elcke nest vier str.

Art. 19. Die laeste schouwe. Die derde ende laeste schouwe sal sijn op den vierden dagh nae sunt Lambertsdagh, ende soo salmen schouwen den Cadijck ende den hoogen-wegh alle te samen ten volle wercke die boete hijervan sal sijn 7 str.

Op denselven tijt sal een jegelick hebben, sodaen bij sijn dam-steeden naementlijck broeck steegh, ofte het van nooden waere, dat men daer die de damsteden mede toe setten mach, die boete daer van sijnde seven str.

Art. 20. Oock salmen doen schouwen ten vollen wercke alle kerckpaden, alle vonderen sullen voorsien weesen, met stijpen ende ricken, waervan de boete sal sijn vier sturs, als meermael gesecht, te verstaen, datmen een vonder met sijn ricken ende stijpen te samen voor een boete holden sal, oft ijmant ontbrack van des vonders ricke ofte stijpe sal de boete daer aff even groot weesen ende deesen vonderen met den ricken ende stijpen salmen holden nae older gewoonte, van den suijtwenden aff, voort suijtwaert soo veer als der lieden in den Carspel wonen, dat die tho kercken gaen mogen.

Art. 21. Jtem soo salmen noch meede anderwer(f) dan schouwen, toe vollen wercke dat kerckenpat tusschen Johan Boncke ende die kerke met die vonderen, ende dat den vonderen toebehoort bij den boete van jeder gebreck vier stuver.

Art. 22. Noch salmen alsdan schouwen de vonderen in Hagenbroeck ende van onse wemelandt voort 't suij-

dert (sic) salmen holden, die selve een voet hantsbreet, ende oock vast gemaect ende van 't wemelandt voert noordtwaerds an Jan Boncken toe, oock omtrent voets hant breet, als vooren verhaelt.

TITULUS 3.

COMMUNIA VAN ALLEN SCOUWEN ENDE DER GESWOORENS AMPT ENDE SCHULDIGE Plicht.

Art. 1. Men sal verstaen voor een bekeurt stuckt (sic) het sij sijlen, sijl slooten, sijl-reeden, vonderen, weeteringen etc.: jtem weegen, dammen, dijcken, en generalijcken alles wat onder de schouwe is, ende contingentelijck an malcanderen is liggende, sonder onderscheijdt, het sij lanck ofte cort, ofte het maer van een ofte meer personen gemaect wordt, ofte behoort te worden, sulx dat het met een beete kan gebeeterd worden.

Art. 2. Sal oock elck geswooren altijt goede opsicht hebben op alles wat in sijn cluft ende onder de schouwe is, off daer oock gebreck sij, waer van soo hij suijmach-tich ende in gebreck blijft, ende hem van twee off drie gelooffweerdige mannen gesecht wordt dat daer gebreck waere an dijcken, dammen, sijlen, slooten ofte weeteringen etc. Ende hij niet en besteede, dat het gebeetert ende naer behooren gemaect werde, sal hij verbeuren een olde schilt, to appliceeren tot behoeff ende verlichtinge der geswoorens eenpaerlijcke verteeringe.

Art. 3. Die geswoorens sullen gaen schouwen op behoorlijcke tijdt ende soo dan bevonden worde bij twee ofte drie gelooffwaerdige mannen, dat sij selfs alles weess als dan geschouwet behoort te worden, ende haer te maecken te laste komt naer behoeren, bij der lester

schouwe niet gemaect hadden, naer de geboode bij haer gedaen ende gelijk haere naebuijren, sal het selve als dan datelijck bestedet worden naer older gewoonte ende sullen elcke geswooren daer en booven voor hoofs verbeuren drie olde schilden van elcken gebreke, dewelcke d' ander gehalten sal wesen binnen ses weecken den heeren drostten ande (als) oversten dijkgreven an te brengen.

Art. 4. Sullen oock de geswoorens t' samen ofte ten minsten elck respectijvelijck in sijn cluft alle bekeuringe ende breucken aen den geswooren dijkschrijver brengen, die gehalten sal sijn deselve op te schrijven, daer bij doende de dagh ende datum wanneer hem deselve van den geswooren angeseit ende geopenbaert sijn.

Art. 5. Voor ofte nae de gedaene schouwinge sullen oock gheene geswoorens voor vert(e)erde costen jmaenen voor en alleer de breucken bij den dijkschrijver, die alle breucken opschrijven ende daer toe geedicht sal sijn, opgeschreven ende deselve pertinentelijck angegeven sijn als vooren geseijdt, ende alsdan die breucke gereeckent ende overslach gemaect sijnde, sulx gescijdt sijnde, in gevallen die breucke soo veele niet en bedrage, dat de verteeringe daer mede betaelt kan worden, sal een ijder nae groote sijns landes contribuieren, ten eijnde soo veele vergadert mach worden, dat de verteeringe nae behooren betaelt mach worden, die broecken daerbij gereekent ende geadeert sijnde, unde soo van de broecken wat averich mochte sijn, sullen de geswoorens onder een ander deelen.

Art. 6. Wordt mede de geswoorens wel expreslijck verboden, eenige breucken wech te geven, quijt te schelden, ofte nae die drie schouwdagen te verdrincken, ten ware datse jemandts omme godtswille begeerde, ofte onvermogentheidts halven niet conde betaelen, bij poene dat die sulx doet den oversten dijkgreven vervallen sal, in de

breucke van twee olde schilden, ende mede te restitueren 't gheene hij also wechgegeven, quijtgesholden, ofte verdroncken soudén mogen hebben.

TITULUS 4.

VAN DE TEERINGE DER GESWOORENS.

Die teeringe sal geschieden ten huijse van eene (der) geswoorens in der tijdt, diewelcke bij haere stemminge binnen carspels een huijs sullen uijt maecken.

TITULUS 5.

VAN DE MACHT DER GESWOORENS ENDE DIE REVERENTIE DIE MEN EEN GESWOOREN SCHULDIGH IS.

Art. 1. Wat de meeste part van den geswoorens doet, sal altijd so stantvastigh wesen als oft sij t' samen bij malcanderen waeren, het sij bij schouwen oft wederschouwen oft die make (wake?) te doen, ende oock generalijck wes een geswooren behoort te verrichten niet uijtbescheiden te verstaene daer sij altemael wel bijeen behoorden te wesen.

Art. 2. Jtem ofte ijmandt sprake op de geswoorens daade, die braecke den dijckgreve ende elck geswooren eenen olden schilt, voor beholden het gheene wat de hoogheit daer op heeft te spreecken.

TITULUS 6.

VAN BECUERDE STUCKEN.

Art. 1. Jtem tot elcke schouwe ofte wederschouwe sal de dijckgreve daer bij rijden, ofte desses substituijt, ende wesen de meeste part van de geswoorens bekeuren, sullen

sie aen den dijkgreven brengen, die daer dan bijrijdet, ende de daer dan terstont, lofftenisse aff eijschen sal dat te maecken, ende laeten verpoenen bij 7 stuvers, soo het an dijken ofte wegen is, ofte 4 stuvers, soo het an slooten, vonderen ofte sijlen het c:4 appliceren een derderdeel tot profijt van de hofsteden ende een derde deel tot verlichtinge der verteeringe.

Art. 2. Ende is 't sake datter ijmant voor loeven wil, soo salt de dijkgreve, oft dessen substituent van stonden aen besteden, eer hij van daer scheidet, ten ware sake dat daer ijmandt ware, die dat annemen wolde, so mach hij dat met een oordeel bewaren ende besteden in de herberge, ende waer de dijkgreve dan sijn gedlt (geldt) in lecht, mach hij een gerechte derde part meer weder van nemen, te weten, voor twee gulden drie, naer der nijer reformatie jnden de meeste part van de gesworens kennen dat het bekeurt is ende bestedet ende gemaect is naer behooren.

Art. 3. Jtem wes van de gesworens gewrocht ofte becuert, ende aen den dijkgreven gebrocht ende bestedet wordt, 't sij wegen, weteringen, dijken, sijlen, door de hooge wegh, kerckenpaden, vonderen, ricken, ofte jet anders, nae uijtwijsinge des dijkboeckx, daer sullen die geswoorens een weete van doen dien ghenen die dat behoert, ofte daer op bekeurt wordt, ende seggen hem, dattet bekeurt ende bestedet is, dat hij 't antasten sal, ende maken 't binnen den tijdt van vier wercke dagen nae de gedaene wete, dattet uijtter schouwen is, tot kentenisse der gesworens, te verstaen dat elck geswooren de weete doen sal van den gebreken die in sijn cluft bekuert ende bestect sijn, ende dat montelick den ghenen die dat toebehoort, ofte die daerop becuert is, soo hij in den gerichtte van Jsselham ofte tot Paeloe, ofte aen de Oldemerckt

wonachtijgh is, te verstaen hem in persone selfs, ofte sijn huijsgesin, die des verstants hebben, den huijsheeren te seggen, dat hij sijnen schaden schutten mach.

Art. 4. Ende waer dat eenige becueringe geschiet in een stuccke wercx waer van die gheene die het toecomt te maeken, buitten den tween voors. carspelen ende in den Blanckenham wonachtigh sijn, dat mach men laeten weten met een kerckensprake in hare kercke, gelijk als die van Blanckenham ons doen.

Art. 5. Soo wie de geswoorens die weete gedaen heeft als voors. is, ende hij sijn becuerde stuck anneemt te maken binnen vier werckedagen nae de gedaene weeten als vooren verhaelt, soo sal hij daer oock voort mede staen voor de bruecke namentlijk 7 stovers daer die geswooren ende verdinger mede verpeent was, die dat hadde aengenomen, te verstaen, dat die gheene, die de weete gedaen is, ende den dijk ofte anders wat, nu bekennde heeft angetast binnen de vier werckedagen voors. sal dat voort maken, wt der schouwe, dattet gemaect sij, tot kennisse der geswoorens, ofte hij sal boven de breuke noch behalve die 7 stovers voors. daer die geswooren ende verdinger mede verpeent is die dat angenoomen hadde te maken, hij des niet angetastet ende gelovet te maken.

TITULUS 7.

VAN TWEEDRACHT TUSSCHEN DEN GESWOORENS ENDE DIE PERSONEN DIENS STUCKEN WERCX BECOORT SIJN.

Art. 1. Jtem offer eenige tweedracht quame tusschen die geswoorene ende den gheenen, die sijn werck wendinge bestedet ende bekeurt waere, ende die seggen wolde, dat hem gheen weete geschiet waere, gelijk voors. is, so mach dat dan de geswooren, allene op sijnen eedt nemen,

gichten dat hij de weete gedaen heeft, nae jnholdt der dijck-boecken so moet eene daer mede te vreden wesen, maer wolde hij niet gichten, ofte so hij konde (kande) dat de weete niet gedaen waere als recht is, ende soo voorss. staet, so solde de geswooren alle de schaede hebben tot dier tijt toe, gelijk off hem der dijck ofte andere becuerde stuck wercks selven toe hoorde.

Art. 2. Waert sake dat jemandt mejnde, dat men hem, op een onrechte steede becuerde, die mach der geswooren mate begeren ende wie die mate begeren wilde, sal dat (doen) op den vierden dagh nae de schouwe, ende dan sal men 't hem niet weijgeren mogen, ende op den selven vierden dagh, sullen de geswooren meten, bij haeren eede, daer sij off hebben sullen t' samen een halve tonne biers ende elcken een maeltijdt ende so het den meeste part dan meten ende deelen bij haren eede, daer sal 't dat jaer bij blijven, ende die dan verdinght toegedeelt wort, ende niet bekennen wolde, ende den gerichte terstont niet vol en dede voor sijn uijtgelechte geld, soo sal men daer oock mede voortvaren, gelijk oft ongemeten ende onbekeurt waere, maer dede hij den geswooren ende dijckgreven vol ende bekende den dijck ofte andere becuerde stuck, so mogen die geswooren haer boete ende verdienst uijtpenden sonder eenige wederseggen.

Art. 3. Ofter eenige geswoorens achter bleven ende hulpen de mate niet leggen, ofte doen op den vierden dagh voorss. nae de schouwe, indien sij te rechte begeert worde, die sal de dijckgreven ende den anderen geswoorens gebroocken hebben een halve tonne biers, t' samen ende elcks een maeltijdt, wel te verstaen so meenigh geswooren als daer achter blijft, soo meenigen halve tonne biers, soo menichmael elck geswooren een maeltit salder verbeurt sijn.

Art. 4. In gevalle de meeste part van de gesworens op den vierden dagh, gelijk voorss. is, niet meten wolden, ende den dijk den rechtschuldighe bij haeren eede, naer haer beste wetenschap toe deelen wolden, soo mach die gheene die de mate begeert heeft, elck gesworen anpanden, sonder wederseggen soo veele als daer op te schaede gegaen is, tot dier tijdt toe, uijtgesecht, de altydt oir boodich geweest is die mate helpen doen sal daer van vrij weesen.

Art. 5. Averst oft daer geen mate begeert worde op den 4. dagh nae de schouwe als daer iet bekeurt is, soo salmen daer mede voort varen alsmen schuldich is, nae dattet dan bekeurt is ofte wordt.

TITULUS 8.

VAN BIJSTEREN DIJCKEN ENDE ANDEREN WERCKE.

Art. 1. Ende oft sake weere, dat op die wederschouwe, een dinger stonde en eijschede sijn geldt, van 't gheene dat hij gemaect hadde, ende an hem van den dijkgreven bestadet is, bij kentenisse der gesworens, so sal de dijkgreve vragen der gesworen een ordel, oft den dinger vol gedaen is van 't gheene dat daer bestedet is het sijn van dijcken, weegen, weeteringen, ofte jets anders, dat de geswoorens bekeurt hebben, ende hem hoort te berichten, so als hij angenomen hadde ende wijsen dan de gesworen, dat hij volgedaen heeft, soo sal de dijkgreven eerstwerff, anderwerff, derdewerff over recht, oft jemant is, die den dijk bekennen wil ende geven den dinger sijn geldt, ende voldoen den gesworen voor haer boeten, ende js 't sake daer ijemandt is die den dijk antasten ende bekennen wil, die sal van stonden an den dinger sijn moet [maet?] winnen, so dat de dijkgreve daer quijt van ge-

scholden wordt, op den dijk eer sij van daer scheijden.

Art. 2. Jtem ofte ijmandt den dijk de van den gesworen bekeurt, van den dijkgreven bestedet, ende voort gemaect is, becant worde, maer die se bekende niet vernoegen wolde als die wederschouwe geschiede gelijk voorss. is, so sal de dijkgreve sijn geldt geven, ende varen met dat gheene, daer dat geldt van betaelt wordt, voort, also men met een bijsteren dijk rechte doet, ende voort te varen schuldigh is, gelijk off hij onbekent waere.

TITULUS 9.

VAN STORM, ONWEDER ENDE WATERS NOODT.

Art. 1. Oftt ijmandt gebreck kreeghe vermits windt, water, storm ofte anders, als gaten in de dijken, ofte cuijlen in de wegen, ofte gebreck an paden ofte vonderen met haeren toebehoor, ende sulx geschiede tusschen den schouwen, dat sullen die geswooren an den dijkgreven brengen, ende die sal 't besteden moegen in de herberge, ofte anders, ende dan sullen die geswoorens als dat geschiet is, tot allen tijden eene weete daer van doen, dien 't toebehoert ende laeten daer geschieden, als oft op eenige ordinaris schouwe waere geschiet.

Art. 2. Waer 't sake, dat daer eenigh watersnoodt waere, ofte dat men seer sorghde voor de suijsd-wende ofte anderen dijken ja te gaen ofte over te loopen daer dat landt verdriet van krijgen mochte, so solt de dijkgreve wittigen in Hagenbroeker clufte, die daer is in dier tijdt, ende die sal voort terstont wittigen (een) der geswoorens in sijn naeste cluften, ende elck also voortaan, ende waer 't sake, ijmandt van de geswoorens niet en wittichde so als voorss. is, die breeckt den dijkgreven eenen olden schilt ende den geswoorens een halve tonne biers,

ende elck gesworen eenen maeltijdt, ende terstont, als die geswooren dus verwittiget sijn, sal eenen iegelijck gesworen bij sijnen eede, nae sijn beste macht, gebieden sijne nabuijren in sijn clufte te comen, daer 't van nooden is bij de boete van 7 stuver elck die de weete geschijet is tot kennisse der geswoorens, ende sal wesen tot behoeff der geswoorens.

Art. 3. Beholtelijck ende hier uijtbescheijden oft ijmandt van de geswoorens, ofte nabuijren sieck waere ofte van huijs gecweest (sic) hadde, dat hen dese noot niet gewittiget ende worde, sal daer vrij van weesen.

Art. 4. Gebeurdet oock bij winde, storm, ofte watersnoodt, so sal de dijckgreve ofte ijmandt van sijnent wege, op den dijck weesen, desgelijcks de geswoorens, elck in haer clufte, ende daer gebooden op laeten geschien, daer des van noden is, bij haeren eede ende broecken voorss. indien sij de gebreecken weeten, ende elck sal volgen ende doen nae den geboden der geswoorens in die clufte, ofte jemandt van den anderen geswoorens ofte cluften voorss. bij der boeten van 7 stuijvers als vooren.

Art. 5. Ende ofte ijmandt voor des anderen dijck, vlaken, palen, rijs ofte anders ieet brachte van noots weegen, dat sal betaelen dien den dijck toebehoert, tot kennisse der geswoorens ende des dijckgreven, ende wes die kennen, dat men daer voor geven oft betaelen sal, dat salmen betaelen als die kentenisse geschiet binnen 14 dagen, ofte men salt mogen uijtpanden gelijck der geswooren boete.

TITULUS 10.

VAN DEN EIGENSCHAPPEN DER DIJCKEN, SLOOTEN, WEEGEN,
WEETERINGEN ETC. ALS DAER IS WIJTHEIJDT, HOICHEIJDT,
BREEDTHEIJDT, ETC.

Art. 1. Jtem de dwars grafte Abbeken-sloot ende de sijn-slooth van de dwars grafte voirt uijt nae den seedijck toe, soo veer als die van Jsselhamme sulcx maken sullen wijt weesen thien voeten bij de boete daer men dat bij schouwet.

Art. 2. Wie stellen off bruggen setten wil, die hij hebben wil dat liggen blijven, die sal hij leggen voorts hooge boven eenen dagelijcks water, bij der boete van een olden schilt, het derden deel tot profijte des dijckgreven, het derden deel voor den geswoorens, ende het dendeel voor de hofsteden besitters.

Art. 3. De weeteringe bij den hoogen wegh sal wijt weesen 7 voeten, de stellen 4 voeten, ende soo nje stellingen gemaect worden, sullen wijt sijn 5 voeten bij alsulcke boete als voorss.

Art. 4. Die oldewechs stellen sullen wijt sijn an de suijt sijde van die langes grafte vijf voeten, ende an de noordt sijt ses voeten bij der boete als voorss. ende daer geen stellen in de olde wech sijn, sal den oldewech wijt sijn 7 voeten, aen de suijt sijde, de langes grafte ende an de noordt sijde acht voeten waters.

Art. 5. Ende jn gevalle jmant mochte geraken over Abbeken slooth, die dwars grafte ende langes grafte een stel te setten, sal sulcx vrij staen, des dat de stellen sullen wijt weesen acht voeten waeters, sonder stecken ende holten, binnen de acht voeten waeters te stellen.

Art. 6. Elke twee weeren sullen holden door den hoogen wech eenen sijn nae older gewoonte.

TITULUS 11.

VAN WADEN ENDE GRONTGATEN.

Art. 1. Bij gevalle daer eenige wade scheurde daer men den dijk in ofte uijt moeste leggen, nae kentenisse der geswoorens, ende den dijkgreven, ende sticken daer op gesteecken worden bij den geswoorens, ende bij raede des dijkgreven, ende goedt beduncken goeder luijden, die erfsaten sijn des carspels van Jsselhamme ende sonderlinge in der cluft hoorende, die noch winners noch verliesers daer bij sijn, ende sij sulcx deeden ten geemenen (sic) landes oirbar, soo mach dat niemant verweeren, die daer waedachtich mochte weesen.

Art 2. Desgelijcks moet die gheene sijn dijk nae de richte leggen, hoewel hij niet waedachtich is, daer tot oirber ende nutticheijdt van 't landt begert wordt, van den dijkgreven, geswoorens ende lieden als voorss. is, ofte die an de waede haer dijk hebben liggen.

Art. 3. Worde oock eenige wade langer gesticket dan de olde dijk te vooren was, die waedachtich wordt, die lenghte van de dijk is, ende waeren die gheene, die het hunne dijk is ende waedachtich gevonden was, ende de eerde daermen de wade mede maeckt, salmen nemen binnen ende huijtens dijcks ten minsten schaede, een jegelijck tegen sijn dijk recht over, 't verstaen suiwtwert ende nordwert van den dijk aff.

Art. 4. Wat dijk dat waedachtich wordt, daer sal men dan van een jegelijck stucke dijcks cleijn ofte groot, in de cluft hoorende een arbeidsman een dagh lange te hulpe krijgen met een vorcke ende met een horte, ofte een peert met een sleede, ofte tweer hem een wagen met twee peerden, hoe dat het nuttest is, dat sal die gheene, die de

wade heeft te tijde te vooren wittigen, so veer het een waede mach verstrecken, ende de gesworen met den dijk-greven kennen dattet een vollencomen wade is, waerinne soo die gheene die in de cluft hoort, weijgerachtigh waere, ende gheenen aerbeijtsman versochte(?) tot diens laste, sal men een aerbeijtsman huiren, die hij betalen sal de arbeitds loon, ofte pandinge lijden als nae dijkrecht behoort.

TITULUS 12.

WAERMEN DE SOODEN STEECKEN ENDE VAN DAEN HALEN SAL,
OM DEN DIJCK TE MAECKEN.

Art. 1. Men sal gheen soden, den dijk naerder steecken, dan anderhalve roede binnen dijcks, ende een roede buiten dijcks, nae older gewonten, bij der boete van seven stuvers, 't derde part tot profijte van den dijkgreve, 't derde part tot verlichtinge van gesworen verteeringe, ende het derde part tot profijte van de hoffsteden, uijt besonder noodtsaken, bij wint, storm ofte andere dierghelijcke so men sulcx met de geswoorens ofte andere goede luijden bewijsen can, dat door die noot, de sooden naerder ofte vorder, ofte anders gestelt sijn ofte mosten sijn.

Art. 2. Jtem ofte jemandt voir des anderen dijk sooden stake, ende dat becuert worden van den gheenen, die dieselve tegens sijnen dijk over gesteecken waeren, ende hij brachtet an den geswooren ofte an den dijk-greven, soo verbeurt die geene, die dat heeft ghedaen, seven stuvers voir een derde part den dijkgreven, voir een derde part den geswoorens tot verlichtinge haerer verteeringe ende moeijte, ende voir een derden deel voir die gheene die de hoffsteden besitten, maer wortet niet angebracht, soo en jsser oock niet gebroocken.

TITULUS 13.

HOE DE GESWOORENS HAER BREUCKEN INMANEN ENDE
BEKOOMEN SULLEN.

Art. 1. Die geswoorens sullen eerst op een Sondagh kercken spraecke laten geschien, eer sij omme gaen panden voor haer broecken, dat alle die gheene, die haer schuldich sijn, bij hun sullen komen op een seeckeren dagh; tijdt ende steede die als dan mede genaemt ende geopenbaert sal worden, dat sij van haer scheijden, soo niet, dat sij omme willen gaen ende haer panden daer voor, ende laten den dagh mede roepen, als men omme wil gaen panden, dat een jegelijck bij huijs blijve, ende waer daer jemandt van huijs als sij gaen panden, soo salmen evenwel de panden mogen medenemen, als off hij daer bij waere.

Art. 2. Die breuckachtich waeren, ende woonden in den gerichte van Paceloe, diens breucken sullen die geswoorens inmanen met den pander van Paceloe, is 't saeke dat sij die broecken van Paceloe uijt den gerichte willen haelen, maer konnen sij die broecke becomen binnen den gerichte van Jsselhamme, so mogen sij de breucken aldaer uijtpanden met die carspels pander van Jsselhamme.

Art. 3. Die geswoorens mogen tot allen tijden haerer jaeren, haere broecken uijtpanden, binnen veerthien daghen na Sunt Petri ad Cathedram, ofte daer te vooren als 't hun belieft, ende den pander sal eens met den geswoorens omme gaen, ende wat pandinge hij dan doet, sal hij gheen geldt, maer de cost hebben; maer begeerden sij hem anderwerff, daer mach hij van nemen tot allen tijden sijn pandt geldt, ende voeden hem selfs, tensij bij consent des scholten, dat hij hun de pander gunnen wil, sonder geldt, ende sij mogen die panden terstont opslaen een derden

penninck beter dan haer boete, sonder eenige manieren van rechte weder te staen, ende die mach men weder jnlossen met een volden (sic) gelde ende de gerichtsgelden daerenboven binnen veerthien dagen, worden sij dan niet gelosset soo mach mense vercoopen, ende wat daer aff kooft boven een derde part, meer als de boete, als voorss. met de gerichtsgelden, salmen weder keeren den gheenen, die de panden gehaelt sijn.

TITULUS 14.

VAN KORVEN ENDE NETTEN IN DE SLOOTEN TE SETTEN, ENDE VAN VISSCHEN.

Art. 1. In de sijn diepen ofte ander schouwweteringen ende schouwslooten (nae dat de dijckgreve met den gesworenen heeft aff laten roepen) salmen gheene dammen, corven, netten, off andere vischtouwen leggen ofte setten, ofte eenige waterschuttinge maecken bij de boete van een halff heeren pont t' appliceren elck derden deel den dijckgreven, den gesworen ende diese beschadige, ofte die daer over claecht.

TITULUS 15.

VAN DEN SIJLEN NIET OP D'TE SPALCKEN.

Art. 1. Oock salmen gheene sijnen opspalcken buijten oirloff des dijckgreven ende gesworens jnder cluft, noch steenen voor de sijnleuren leggen bij der boete van eenen olden schilt t' appliceren een derdendeel den dijckgreven, een derdendeel den geswooren ende een derdendeel den hofsteden.

TITULUS 16.

VAN ALGEMEENE WERCKE.

Art. 1. Tot algemeene wercke sal comen den beste man van den huijse, ofte hij sal daer senden een knecht die niet minder als 17 jaren oldt is, bij der boete van 10 strs.

Art. 2. Ende waer 't sake jemandt niet en deede, dat hem de dijckgreve ofte gesworens in sijn clufte gebooden, die sal gelden die boete voorss. als off hij daer niet geweest en waere.

TITULUS 17.

VAN DE SCHUTTINGE.

Art. 1. Sullen allen schuttingen bij den Suijtwenden en op het broeck van eenigen beesten, ofte have alleen gescheijden (geschieden) door die gesworens een ofte meer ende anders gheene.

Art. 2. Sal oock die geschuttete have, het sij verckens, koeijen, peerden, etc. gebrocht worden in het gemeene schut hok, dat daertoe gemaect sal worden.

Art. 3. Ende sal de schuttinge ofte boete van jeder geschuttete hooft weesen 3 stuivers.

Art. 4. Wt besondert waer 't sake dat jemandt met moetwille eenige beste ende have, als koeijen, peerden, verckens, schapen etc. bij de suijtende ofte op het broeck liet loopen, weijden, stooten ofte wroeten, deselve sullen de gesworens, ofte pander, ofte wiese eerst bevindt mogen schutten, onaengesien daertoe van anderen versocht ofte niet, sullende van ieder hooft alsoo, ende om sulcke redenen geschuttet, van schut geldt gegeven worden 14

st. tot profijte van de gesworenen ende pander, elck voor een gericht helfte, soo sij de schuttinge te samen doen, ofte tot proufijt van de pander ofte gesworen alleen, die de schuttinge alleenich doet, ende eenen halven ggulden voor jeder geschuttete beest voor den dijckgreve.

Art. 5. Jtem jngevalle jemandt doer moetwille met sijnen vee eenen anderen an lande oft an dijcken schaede dede, sal die beschaedichde persoon die selve mogen schutten ende genieten 14 strs. van ijder geschuttete hoofd, voor schut geldt als jnden laest voorgaenden articul verhaelt is, met restitutie van de schaede.

Art. 6. Wel te verstaene, dat gelettet moet sijn op die beijde laest voorgaende articulen, jngevalle die sijn vee ofte have eenen anderen beschadigende is, wilde verclaren, bij manne waerheijdt, dat de schaede buiten sijn schult ofte weeten was toegecoomen, ofte dat se die geschutte dieren waren ontloopen, buijten sijne schult, sal voor jeder hoofd voor schutgeldt mogen volstaen voor 3 strs. die de beschadichde persoon genieten sal.

Art. 7. Doch alle dijckluijden, die dicht an de suijtwende wonen, het sijn dan meijers ofte eijgen erfiden sal vrij staen haere verkens soo veele sij selfs mesten ende vett maken kunnen, bij de suijtwende te laten loopen weiden, des dat sij naer behooren wel gecrammet ofte gepennet sullen sijn, soo niet sullen de gesworens ofte pander, ende oock elck uijt sijn eigen schaede deselve mogen schutten ende krammen, genietende een halve olde schilt voor jeder geschuttete beest.

Art. 8. Sullen oock alle passanten, als verkendrijvers, ende koeijen ende peerden ende andere levendige have drijvende bij langes de suijtwende, moeten voortdrijven al gaende weechs, sonder haer bij de suijtwende te rusten, ofte deselve have te laeten loopen, ofte weijden

(: gemict sulcx den dijck schaeden can, ¹⁾ bij gebreecke van dien sullen die gesworens ofte die pander ende oock elcks uijt sijn schaeden deselve mogen schutten ende genieten van jeder geschuttede hooft 3 str. als voorss. is.

Art. 9. Jtem alst nae sunt. Oliff is, datmen op 't broeck maeijt ende hoijt, hoij ment ofte hoij wendet, ende men koome met sijn wagen ende peerden, ofte sonder wagen met de peerden rijden, ende men bint sijn peerden aen eenen pael, daer ter plaetse daer het hoij aff is, ende men leijdt sijn peerden op de diepte te drincken, als sij niemant schaede doen in 't hoij ofte gras, sal niemant de peerden schutten.

Art. 10. Ende waer't soo dat de peerden soo liepen ofte oock eenen anderen in sijn hoij ofte gras beschadichden, sal de beschadichde persoon deselve uijt schaede mogen schutten, ende van schut geldt genieten 7 str. van jeder peerdt met restitutie van de schaede.

Art. 11. Soo ijmandt sijn peerden bij nachte ofte bij dage liet loopen op het broeck, die sullen de geswooren ende pander te samen, ofte de geswoorens off pander alleen mogen schutten, ende genieten t' samen ofte alleen 10 str. nae dat sij de schuttinge, te saemen ofte alleen gedaen hebben, ende een olden schilt voor den dijckgreven, te verstaen als voorss. van elck peerdt.

Art. 12. Op den hoogenwech ende Cadijck meente ofte coepadt sullen gheene geswooren ofte pander ofte jemandt harentweegen mogen schutten, maer wel ende alleen een jeder uijt sijn schade, soo sijne vreedinge goedt is, bij de boete van jeder hooft 3 str. soo de vreedinge niet goedt is, oock de schuttinge van gheender weerden.

Art 13. Alle beesten die daegelijcks bij de suijtwege gaen, mag een jegelijck uijt sijn schade schutten, tot allen tijden bij de poene van jeder hooft 3 str.

¹⁾ Waarschijnlijk: (: gemeret sulcx den dijck schaeden can :).

Art. 14. Wanneer opslach is met de beeste op den broecke, het sij in 't voer, ofte naejaer, ende vermits storm woeijen ende onweder ofte anders, dat die be(e)sten van den broecke moeten, soo sal niemandt de sijnen bij der suijtwenden laeten gaen, hen ter tijdt toe dat het broeck weder drooge is, ende gemeene opslach weder geschiet, ofte de geswooren sullen schutten bij der boete als voorss.

Art. 15. Ende een jegelijck mach soodanige beesten schutten van sijnen dijck ende uijt sijnen shade, bij der boete als voorss.

Art. 16. Ofter jemandt weere, die peerden ofte beesten cofte, met een los ende gospenninck, die op het broeck geweydet worden, ende het in der waerheijt soo bevonden worden, de breucke (breeckt?) den dijckgreven eenen olden schilt ende den geswoorens te samen eens een halve tonne biers met een maeltijdt eeten elcken geswooren.

Art. 17. Soo wie dijcken ofte weegen maecken, die salmen haer peerden, daer sij dan meede gecoomen sijn, niet schutten binnen ofte bujten dijcx, dewijle sij daer in den wercke sijn, ten sij dat mense bujttten dijcx vont, vier roeden van den dijcke, soo mach mense schutten.

TITULUS 18.

VAN VERCKENS ENDE CRAMMEN.

Alle verckens, waer men die vindt door het gantsche carspel die gespannt ¹⁾ sijn, ofte met verckens, die niet langer suijgen, sullen weesen gepennet oft gecrammet tot allen tijden door het gantsche jaer, van S. Petri ad cathedram tot de voorss. ²⁾ tijdt dattet vrijert, ofte datse nie-

¹⁾ Lees: gespeent.

²⁾ Lees: vorst.

mandt schaeden connen doen, bij der boete van elcker hooft 3 str. ende waer 't sake die gesworens verkens on-gecrammet vonden, die mogen sij crammen ofte pennen, soo is die boete 5 str. hiervan geeximeert de verckens bij den dijk loopende, ieder de boete sullen betaelen, als vooren uijtgedrukt.

TITULUS 19.

HOE VEEL GANSEN IEMANDT HOLDEN MACH.

Nu voortaan sal niemandt geen gansen mogen holden, ende daer deselve bevonden worden sal men se mogen doot slaen.

TITULUS 20.

GENERAL POINCT VAN DE DIJCKRECHTEN.

Dese voors. poincten ende articulen aldus t' samen ingewillicht ende t' samen gesloten sijnde, ofte het sake weere datter meer andere poincten conden nuttelijk ende behoorden geaddeert te worden omme oirbaer des landes, ende want men alle te samen niet klaerlijk beschrijven can, sullen die altijd staen tot wijsinge des oversten dijkgreven ende erfgenamen des carpels voors.

Onder stonden dese naevolgende namen, ijeder met haere streecken: Joan van Raesvelt, Ooswalt van den Boetselaer tot Toutenborch, Henderick Hagen, Jurrien Frederick de Boetselaer, Boldewijn Sloot, Henrick Christoffel Schults, Arent Sloot, der Tween Nijenhuijsen, Henderick Berents, Rutger van den Boetselaer tot Toutenburch.

leg IV. 2.

VEREENIGING TOT BEOEFENING
VAN OVERIJSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

OVERIJSSELSCH
STAD-, DIJK- EN MARKEREGTEN.

TWEEDE DEEL. ACHTSTE STUK.

DIJKREGT VAN DE ZEEDIJKEN
VAN
VOLLENHOVE, WANNEPERVEEN EN IJSSELHAM.

ZWOLLE,
DE ERVEN J. J. TIJL.
1888.

WERKEN, UITGEGEVEN DOOR DE
VEREENIGING TOT BEOEFENING VAN OVERIJSSELSCH
REGT EN GESCHIEDENIS.

- Verslagen van de Handelingen der vergaderingen van de Vereeniging, 1^e—60^e stuk. (Niet in den handel).
- Catalogus der Bibliotheek van de Vereeniging. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink, f 0.60. Met 3 supplementen, 1^e bij denzelfden f 0.20, 2^e f 0.10, 3^e f 0.05. Zwolle, De Erven J. J. Tijl.
- Register van Overijsselsche Oorkonden, I, No. 1—369. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink 1873. II, No. 370—890. Zwolle, De Erven J. J. Tijl 1875. III, No. 891—1118. dezelfde 1884. IV, No. 1119—1291, dezelfde 1886.
- Verslagen en Mededeelingen, 1^e—16^e stuk. 1^e st., 1860, f 1.25 — 2^e st., 1862, f 1.25 — 3^e st., 1865, f 0.75 — 4^e st., 1867, f 1.00 — 5^e st., 1870, f 1.25 — 6^e st., 1871, f 1.50 — 7^e st., 1872, f 0.75, 1^e—7^e st. Deventer, J. de Lange — 8^e st., 1873, Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink — 9^e st., 1874, f 1.80 — 10^e st., 1876, f 0.70, — 11^e st., 1878, f 1.50 — 12^e st., 1881, f 1.00 — 13^e st., 1883, f 0.75 — 14^e st., 1885, f 0.60, — 15^e st., 1886 f 0.60. — 16^e st., 1887 f 2.00. 9^e—16^e st. Zwolle, De Erven J. J. Tijl.
- Verhandeling over het Graafschap Goor en beschrijving van de Heerlijkheid Almelo en Vriezenveen. Twee onuitgeg. hoofdstukken van den Tegenw. Staat van Overijssel; door wijlen Mr. G. Dumbar. Deventer, J. de Lange 1858, f 0.50.
- Kronijk van Gerardus Coccius. Deventer, J. de Lange 1860, f 0.70.
- Charters en bescheiden over de betrekking der drie Overijss. steden, bijzonder van Kampen, op het noorden van Europa, 1251—1398. Deventer, J. de Lange 1861, f 1.15.
- Mr. J. P. Ver Loren, Lebuinus en zijne stichting te Deventer gedurende den eersten tijd van haar bestaan, Zwolle, De Erven J. J. Tijl 1885, f 4.50.
- Uittreksels uit het dagboek van Arent toe Boecop volgens een HS. van de 17^e eeuw. Deventer, J. de Lange 1862, f 2.40.

(Zie verder de beide laatste pag. van den omslag.)

VEREENIGING TOT BEOEFENING
VAN OVERIJSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

OVERIJSSELSCH E
STAD-, DIJK- EN MARKEREGTEN.

TWEEDE DEEL. ACHTSTE STUK.

DIJKREGT VAN DE ZEEDIJKEN

VAN

VOLLENHOVE, WANNEPERVEEN EN IJSSELHAM.

ZWOLLE,
DE ERVEN J. J. TIJL.
1888.

BESCHRIJVING VAN HET HANDSCHRIFT.

Dit dijkregt, op één vel 4° met gelijktijdige hand geschreven, bevindt zich in het archief der Vereeniging.

Ofschoon de vorm meer aan een afschrift doet denken, dan aan een oorspronkelijk of authentiek stuk, waarvan mogelijk elders het charter schuilt, en ofschoon zich niet laat aanwijzen, waarom dit dijkregt slechts voor den duur van twee jaar vastgesteld is, verdient het toch uitgegeven te worden.

Ware het vroeger bekend geweest, dan had het eene plaats behooren in te nemen in den bundel *Dijkregten van Vollenhove*.

Misschien is het hier de plaats, om op te merken, dat van het Vollenhoofsche dijkregt, vroeger gesteld op *na 1354* en *voor 1387* vervaardigd, in een HS. op den Gelderschen Toren (no. 971 der Geschiedk. Overijss. Tentoonstelling) een afschrift voorkomt naar het exemplaar op francijn, berustende bij den dijk-schrijver, met het jaartal *1363*.

Aldus sijnt ouerdragen de erfgen. van Vollenhoe van Wenneper veen ende van Ysselham van oeren seedijsken ende weggen neffen den seedijsken gelegen ende seegrauen de onder de schouwe liggen off de men daer onder leggen sal by raede der erfgen. dit is to verstane vanden seegrauen daer van ouerdragen is dat die erfgen. van Vollenhoe enen gueden walboren man daer to kyesen zollen die wonnachtich ende geeruet is tot Vollenhoe opten lande de vanden here ghijn ampt en heuet, de berichten sal dijske wege ende seegrauen als vorsz. is nae ouerdracht der erfgen. vorsz.

1. Jntyrste sullen die van Wenneper venne hebben enen wroger want sie boeuen liggen. Ende dat land van Vollenhoe vier tve jn Barspikker cluft ende tve in Lewit cluft, ende van Ysselham zalmen nemen alsoe vele wrogers als nutte ende orber is. Ende de gude man mitten wrogers sullen oer ede daer toe doen dat sie dijsken weggen ende seegrauen berichten ende schouwen sullen nae ouerdracht der erfgen. als dat den lande nutte ende orber is jn maneren als hijrna bescreuen staet.

2. Jtem salmen desse dijsken weggen ende seegrauen vorsz. berichten ende schouwen tot drien tiden jnden jare, de yrste schouwe salmen schouwen des achtendages voir meydayhe tot haluen

wercke. Ende de ander schouwe salmen schouwen op sente Bonifacius dach tot tweedeel wercks. Ende die derde schouwe ende die laetste salmen schouwen des anderen daeghes nae sente Peter ende Pauls dage tot vollen wercke.

3. Jtem die boete van der yrster dijc schouwe ende wege tsamen sal wesen twe vlem. groete, de bote vander ander schouwe sal wesen vier vlem. groete, ende de bote vander derder schouwe sal wesen sess vlem. grote.

4. Jtem de yrste boete van den seegraueuen sal wesen een vlem. groit, de ander bote ij vlem. groit, ende de derde boete tor laetster schouwe drie vlem. groite.

5. Jtem zalmen tunen vor die dijcke daer des noet is als de wroger ouerdragen dat sie getunet sollen wesen ter lester schouwe. Ende die salmen schouwen ende berichten gelijc den dijcken.

6. Jtem als gaete jnden dijcken sijn off gebroicken dijcke off kuelen juden wegghen vorsz. de den vroghers donckt dattet noot sy to maken daer sal de berichter one (ene) wete van doen den ghenen dien dat tobehoirt ende nemen loffnisse daer voir binnen drien daghen dat te maken tot alsolcken tyden als em die berichter gebiet by raede der wrogers.

7. Ende wert saeke dat des nyet en geschede so mach dat de berichter bestaeden ende doen maeken ende leggen sijn gelt daer in gelijc anderen dijcken vorsz.

Jtem wat dijcken weghe seegrauen off tune vorsz. gewroget werden daer sal de berichter opp holden ende eisschen daer drie werff loffnisse voir ende en weer daer nemant de loffnisse dede vor die dijcke weghe segrauen off tuen vorsz. so sal de berichter den dijck

wech seegrauen off tuen vorsz. bestaeden ende leggen sijn gelt daer in.

8. Ende waer die berichter enen pennijng vyt leghet van enygher bestadinge daer mach hie twe pennijng weder boeren jndien dat de ghene den de dijcke wege segrauen off tuen vorsz. tobehoirt nyet en maeken off en verpenen te maeken tot alsolcken tyden als die wrogers ouerdragen.

9. Jtem wert saeke dat die ghene den de dieke wege segrauen off tuen vorsz. tohoirde seluen make, eer der tijd dat hem de ghene anvenge, daer hie an bestadet were, daer sal de ghene daer dye dijcke wege seegrauen off tune vorsz. an bestadet were off hebben iij vlem. groit ende de berichter syne bote als vorsz. is.

10. Jtem wert sake dat yenige dijcke weghe seegrauen off tuen bestadet ende gemaket were ende die ghene den dat tobehoirt den wercluden vernogede mijt gelde off mijt panden daer en sollen sie ghynen schaede off last meer van lyden then waer saeke dat de berichter yenich gelt vyt geleet hadde an dien wercluden dat sal hie weder boeren van den ghenen dien dat tobehoirt als vorsz. is.

11. Jtem wanneer men yenichge schouwe doit daer sal by comen de beste man vanden huys al soe veer als hie gesont ende by hues is off enen man jn syne stede de synen dijck wijst elc man in syner cluft als by eenre bote van twe vlem. groiten.

12. Jtem sal de berichter mijtten wrogers ende mijtten erfgenen ryden enen aenvang op sente Gertrude dach jnden Merte ende dan to auerdragene hoe hoege ende hoe breit de dijcke wege ende see-

grauen vorsz. wesen sollen dat jaer vyf daer die wrogers dan nae wroghen sollen.

13. Jtem sal de berichter mijtten wrogers op elcke schouwe ene wederschouwe ryden op alsolcke tijd als hie mijtten wrogers ouerdraget. Ende dat mach hie doen mijt twien wrogers jn elcker cluft off meer.

14. Ende weert sake dat yenige wrogers om noitsake wijllen opte schouwe nyet en quamen soe mach de berichter schouwen mijt twee off meer als vorscreuen is.

15. Jtem weert sake dat yenighe bijster dijck weghe off seegrauen liggende bleuen daer men de souen op verboeden solde dien sal de berichter drierwerff verboeden mijt synen breue tot elcken viertien dagen eens jn oren mondt off in oer wonstat daer si wonnachtich sijn ende daer mach de berichter vorbode gelt aff nemen van elcker myle ene vlem. placke dat buten dessen vorsz. kerspel gelegen is.

16. Jtem wanneer de berichter de wroghers op eynghe dijcke verboedet den de souen gheuen sollen so sal die berichter mijtten wrogers hoeren cost hebben redelike dat sie daer om verdaen hebben ende dat sie beholden willen mijt oren ede will mens om nyet verdraghen dat buten kerspele vorsz. gelegen is. Ende ghene wrogers en sollen cost hebben binnen oeren kerspele.

17. Ende enich kostgelt dat die berichter vyf lecht dat mach hie weder vyf panden mijt synen boede jndien dat de ghene den de dijck gegeuen wort seluen binnen acht dagen nae der ghiftinge vorsz. dat cost gelt nyet en betaelt mijt gelde off mijt panden die

den derden deel beter sijn soe mach de berichter dat cost gelt betalen ende boren twyuolt gelt weder.

18. Jtem off yemand spreke op der wroges eet de breke an elcken wroger dat opten dijck weere an elcken enen haluen oelden schilt tot der wroger behoeff daer op gesproken worde.

19. Jtem wert sake dat yemant spreke optes berichtens eet also vake als dat yemant dede de breke tot elcker tijd een olden schilt tot des berichtens behoeff dat sy beschynen moghen als recht is.

20. Jtem wert sake dat yemand pandwerijng dede van boten off van gelde dat den berichter off den wrogers verschenen were daer sal men om dage van leggen opten dije ter naester schouwe ende worde de vellich de breke enen olden schilt also vake als hie pandwerijng doit ende vellich wort gewijst tot dreen pandwerijngen toe ende dede hie vorder pandwerijng dat quame an den here.

21. Ende alle desse vorsz. ponte solle duren twe jaer lang ende nyet langer. Sonder argelist. Desser cedelen sijn twe alleens sprekende de den partin van beyden tsyden ouer geleuert sijn. Gegeuen jnden jare onss heren dusent vier hondert ende eluen op Onser lieuer vrouwen avend visitatio.

2

